

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över SOU 2020:51 En ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal

Dnr Ju2020/03115/L2

Utredningen lämnar ett förslag på hur de i grunden fullharmoniserande direktiven om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor¹ och om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster² kan genomföras i Sverige. Uppdraget medför såtillvida naturliga begränsningar för utredningens arbete rörande genomförandet i svensk rätt. Hovrätten anser att utredningens övergripande förslag på ny lagstiftning är välmotiverat och hovrätten tillstyrker således förslaget i sin helhet. Hovrätten har tagit särskild utgångspunkt i hur den föreslagna lagstiftningen kan komma att tillämpas i domstol och lämnar med detta i beaktande följande synpunkter.

Övergripande struktur

Hovrätten delar utredningens uppfattning att genomförandet av direktiven bör ske inom ramen för en samlad lagstiftning. En sådan lösning torde ge bättre förutsättningar för en enhetlig tillämpning av reglerna och en mer tillgänglig och förutsebar lagstiftning också för näringsidkare och konsumenterna. Med undantag särskilt för de regelförändringar som föranleds av direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster, förs gällande lagstiftning i konsumentköplagen i stort över till den nya lagen. Utredningen har i sitt förslag stannat för att använda sig av en hänvisningsmodell i det kapitel som omfattar avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster och som innefattar de största förändringarna mot nuvarande lagstiftning. Även om fördelarna som utredningen pekar på med att en sådan struktur tydliggör på vilka områden regleringarna skiljer sig från eller är identiska med vad som gäller för avtal om varor, framstår kapitlet som svåräst och svåröverskådligt. Paragrafer senare i kapitlet (se t.ex. 10 kap. 8 §) hänvisar till en punkt i kapitlets första paragraf som i sin tur hänvisar till en reglering i fjärde kapitlet med angivande av ett visst undantag. En väl utbyggd författningskommentar kommer säkert att underlätta läsningen av lagen vid rättstillämpningen. Lagen kommer dock att vara svårtillgänglig för enskilda konsumenterna och näringsidkarna. Hovrätten instämmer dock i utredningens slutsats att det inte nödvändigtvis blir tydligare av att regleringarna i sin helhet placeras i fristående paragrafer och uppfattar att det mycket väl kan saknas ett

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG.

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster.

bättre alternativ. Lagtextens tillgänglighet och läsbarhet är emellertid något som bör tas i beaktande vid en slutlig utformning av förslaget.

Regleringar rörande tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster

Det förefaller som att införandet av regler som rör avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster i en konsumentköpslagstiftning kan komma att innebära ökad komplexitet vid tillämpningen. Med utgångspunkt i att köparen ska bevisa att fel föreligger ser hovrätten att tillämpning av felbestämmelserna rörande t.ex. fel vid uteblivna uppdateringar (10 kap. 1 § p 5 och 4 kap. 5 §) eller felaktig integration av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst (10 kap. 4 §) kan innebära ett komplicerat bevisläge för konsumenten.

Vad avser tillhandahållande av digitalt innehåll eller en digital tjänst är det inte helt tydligt vad som utgör ett enskilt tillhandahållande som är underkastat uppdateringar på visst sätt respektive vad som utgör ett kontinuerligt tillhandahållande under en viss period. En effekt av denna otydlighet är att felansvaret vid tillhandahållande av digitalt innehåll eller en digital tjänst framstår som något svårsläst (se 10 kap. 1, 5, 6 och 8 §§ och 4 kap. 5 §). Medan regleringarna är tydliga för felansvar vid ett kontinuerligt tillhandahållande är det mindre tydligt vid ett enskilt tillhandahållande där ett fel t.ex. uppstår till följd av en senare gjord uppdatering. Utredningen anger att bestämmelsen om bedömningen av om ett fel föreligger i 10 kap. 5 § inte påverkar näringsidkarens ansvar för bristande avtalsenlighet till följd av att näringsidkaren inte uppfyllt sina skyldigheter med avseende på uppdateringar. Hovrättens uppfattning är emellertid att regleringarna i dessa avseenden kan tjäna på vidare förtydliganden.

Hävningsrättens omfattning

Som en följd av genomförandet av direktiven föreslås en förändring av förutsättningarna för när konsumenten har rätt att häva avtalet. Enligt nuvarande lagstiftning (29 § konsumentköplagen) får köparen häva köpet *om felet är av väsentlig betydelse* för honom eller henne medan köparen i utredningens förslag inte får häva köpet *om säljaren visar att felet är ringa* (5 kap. 11 § och 10 kap. 11 §). Utredningen är av uppfattningen att förslaget i princip innebär samma nivå på hävningströskeln som den nuvarande regleringen och att det bör finnas utrymme även enligt direktivet för att vid bedömningen av om hävningsrätt föreligger ta hänsyn också till felets subjektiva betydelse för köparen. Hovrätten är dock av uppfattningen att den föreslagna regleringen rent språkligt kan uppfattas som en utökad hävningsrätt för köparen. Ett fel som enligt den nuvarande lydelsen inte når upp till *väsentlig betydelse* för köparen kommer inte nödvändigtvis att betraktas som *ringa* enligt den föreslagna lydelsen. Vid en sådan bedömning skulle alltså färre antal fel undantas från hävningsrätten.

Ägnad för ett särskilt ändamål

Enligt nuvarande lagstiftning (16 § konsumentköplagen) ska varan vara ägnad för det särskilda ändamål för vilket köparen avsåg att varan skulle användas, om säljaren vid köpet *måste ha insett detta särskilda ändamål*. Utredningen föreslår en förändring till att en vara ska vara ägnad för det särskilda ändamålet om säljaren

vid köpet *har godtagit detta särskilda ändamål* (4 kap. 1 §). Även om utgångspunkten är att, så länge säljaren innan köpet har fått kunskap om köparens särskilda ändamål, denne genom att sälja varan kan anses ha godtagit det särskilda ändamålet, förefaller det som att de båda regleringarna vid rättstillämpningen skulle kunna ge olika utfall. Den föreslagna lydelsen synes dock ställa högre krav på köparen att försäkra sig om att säljaren förstått och aktivt godtagit att varan skulle användas till ett särskilt ändamål. Hovrätten inser utredningens begränsning som följer av att varudirektivet innebär fullharmonisering, men vill ändå påpeka att tillämpningen av den föreslagna lagstiftningen kan komma att skilja sig från tidigare reglering till konsumentens nackdel.

Detta yttrande har beslutats av hovrättslagmannen Linda Hallstedt och hovrättsrådet Martin Andersson efter föredragning av tf. hovrättsassessorn Johan Nilsson.

Linda Hallstedt och Martin Andersson

Johan Nilsson

Kopia

Övriga hovrätter

Kammarrätterna

Tingsrätterna under Göta hovrätt

Justitiedepartementet, enheten DOM

Domstolsverket

Hovrättens intranät